

PAS OP VOOR IJVER ZONDER KENNIS

John Groves

Tegenwoordig willen veel jonge (en iets minder jonge) mensen vooral ‘cool’ zijn. Bij dat woord moeten we absoluut niet denken aan ‘enthousiasme’ en ‘geestdrift’ (twee omschrijvingen van ijver). Onze afkeer van ijver zit in feite veel dieper, het is niet alleen een trend van de laatste tijd. De wereld heeft in het algemeen niet veel op met ‘zeloten’ en ‘enthousiastelingen’.

Is het goed om vol ijver te zijn of toch niet? Altijd als het woord gebruikt wordt, voelt het een beetje dubbel aan. Als je hoort dat iemand ‘ijverig’ is, dan roept dat niet een beeld op dat alleen maar positief is. Je moet dan al snel denken aan woorden als ‘overenthousiast’, ‘fel’, ‘heetgebakerd’, ‘onwijs’ of zelfs ‘eng’.

In de Bijbel wordt het woord ‘ijver’ veel gebruikt; soms slaat het op een goed voorbeeld (bijvoorbeeld op Jezus zelf, Johannes 2:17), en soms op een slecht voorbeeld (zoals Saulus, voor zijn bekering, Filippenzen 3:6). In het klassiek Grieks heeft de woordcombinatie die wij vertalen met ‘ijver’ of ‘fanatiek’ soms een positieve betekenis en soms een negatieve; en dat zien we ook in het Nieuwe Testament terug.

Het woord ‘ijver’ spreekt van een kracht, een hartstocht, een enthousiasme en een gretigheid, die ingezet kunnen worden voor een goed doel, maar ook voor een misplaatst en verkeerd doel. Paulus vat het zo samen in Galaten 4:17 en 18: ‘Het is goed als u zich inspant [NBG: ijver toont], maar doe het dan ook voor de goede zaak.’ Ja, als het voor de goede zaak is, dan is het zelfs *altijd* goed om vol ijver te zijn, zoals Matthew Henry het wat apart formuleert: ‘Voor een goede zaak is het goed om voortdurend vol ijver te zijn, niet maar voor even, of zo nu en dan, als de hitte van een koortsaanval, maar als de normale lichaamswarmte, constant.’

Maar ijver moet wel gebaseerd zijn op kennis, kennis van de waarheid en kennis van Gods woord (Romeinen 10:2). Ijver zonder kennis is niet alleen nutteloos, het is zelfs gevaarlijk (Spreuken 19:2). Dit kun je bijvoorbeeld zien bij de Galaten, waar wettische lieden, die vol ijver waren voor regels en voorschriften, de mensen een juk oplegden, zodat Paulus het in wanhoop moest uitschreeuwen: ‘Waar is nu jullie vreugde gebleven?’ Omdat ze de genade van God en het werk van Jezus Christus niet goed kenden, werden mensen aan banden gelegd en kapot gemaakt.

Maar aan de andere kant zou het net zo verkeerd zijn om te denken dat we als antwoord op afbrekende ijver alle ijver maar moeten laten varen! Jezus was heel duidelijk tegen de kerk in Laodicea: van lauwheid wordt hij misselijk (Openbaringen 3:15-16)! In Romeinen 12:11 stelt Paulus heel helder: ‘Laat uw enthousiasme niet bekoelen, maar laat u aanvuren door de Geest en dien de Heer.’ Het antwoord op *verkeerde* ijver is dus *ware* ijver, oftewel ijver waarbij we de Heer dienen en ons aan zijn Woord onderwerpen.

Soms kun je iets het beste uitleggen aan de hand van een voorbeeld. Daarom wil ik graag kijken naar de verhalen van koning Saul en de apostel Paulus om mijn punt duidelijker te maken.

Saul: een koning vol ijver

We vergeten nogal eens dat koning Saul door God uitgekozen was (1 Samuel 9:15-17) en dat hij goed begon aan zijn koningschap. In de eerste fase van zijn leiderschap was Saul op God gericht en werd hij gedreven door de Geest. Hij had een grote ijver voor de naam van God en voor het volk van God. Dat kunnen we onder andere zien in het verhaal waarin Saul Jabes in Gilead bevrijdt van de Ammonieten (1 Samuel 11 – vooral vers 6).

Helaas raakte Saul in zijn ijver al snel steeds meer gericht op zichzelf, in plaats van op God. Niet dat hij een koude, passieloze man werd, dat niet, maar hij liet wel toe dat zondige emoties van de natuurlijke mens, zoals angst, ongeduld en trots een rol gingen spelen in zijn ijver. In 1 Samuel 13 lezen we dat Saul onder druk kwam te staan toen de Filistijnen zich opstelden om Israël aan te vallen. En dan gebeurt het ongelooflijke: Saul voelt de angst van de soldaten toenemen, neemt de rol van priester op zich en draagt zelf het brandoffer op.

Toen Samuel hem confronteerde met zijn schaamteloze ongehoorzaamheid aan Gods geboden, legde Saul uit dat hij de gunst van de Heer had willen zoeken en niet langer had kunnen wachten:

'Toen heb ik het erop gewaagd en zelf het brandoffer opgedragen' (1 Samuel 13:12). Saul was zo ongeduldig om voort te maken en hij liet zich zo opjagen door andere mensen, emoties en verwachtingen, dat hij dacht dat hij het wel kon maken om iets te doen dat overduidelijk inging tegen Gods Woord.

Dit is een waarschuwing die we ter harte moeten nemen. Ook wij kunnen ons emotioneel zo laten opzweepen en zo fanatiek worden voor God en zijn volk, dat wij in staat zijn de richtlijnen die God duidelijk in zijn geopenbaarde Woord geeft, te negeren. Met menselijke ijver alleen kunnen we Gods doelen niet verwezenlijken. God lijkt soms zijn tijd te nemen voor dingen, maar Hij is de Baas en we werken volgens zijn tijdschema. Ijver en geduld zijn niet twee tegengestelde houdingen – niet als de ijver van God komt. Zo vaak willen we Gods zegeningen hebben en wel direct en dadelijk! Hoe makkelijk is het om ijver te verwarren met boosheid, angst, paniek en de verwachtingen van anderen. Het is zo belangrijk dat we ons onderwerpen aan de oproep van de psalmist: 'Wacht op de HEER, wees dapper en vastberaden, ja, wacht op de HEER' (Psalm 27:14).

Menselijke ijver is gevaarlijk

Het enthousiasme van Saul nam nooit af, maar het leek altijd gericht te zijn op de verkeerde doelen. In 1 Samuel 15 viel hij in opdracht van God de Amalekieten aan, maar hij besloot dat het wel een goed idee was als ze het beste van de buit zouden sparen om aan God te offeren. Dit ging lijnrecht in tegen het oordeel van God over de Amalekieten, waarin hij gezegd had dat alles en iedereen omgebracht moest worden. We zien Saul overlopen van enthousiasme, hij richt voor zichzelf een gedenkteken op (vers 12), begroet Samuel opgewekt en verzekerd hem dat hij alles heeft gedaan wat God hem had opgedragen (vers 13). Maar eigenlijk had hij gewoon gedaan wat hij en het volk wilden, en niet wat God duidelijk had bevolen.

Herhaaldelijk lezen we dat Saul vol passie en energie is, maar er een puinhoop van maakt! Bijvoorbeeld die keer dat hij de soldaten bevolen had om te vasten terwijl ze strijd voerden, en hij uiteindelijk bijna zijn zoon Jonatan ter dood moest brengen. Denk ook aan zijn houding naar David toe, een vreemde mix van haat en liefde. Jaloezie en afgunst zijn een teken van ontspoorde ijver. Sauls op zichzelf gerichte driften groeiden uit tot een verterende afgunst en haat jegens David. Hoe ouder Saul werd, hoe dwazer hij zich ging gedragen. Op het eind van zijn leven is hij nog steeds strijdbaar en impulsief, maar ook zo koppig als een ezel. Verontrust raadpleegt hij een medium om te proberen van de dode Samuel geestelijk advies te krijgen!

Het ontbrak Saul nooit aan energie of ijver, maar hij raakte volledig het vermogen kwijt om deze goed te kanaliseren. Voortgedreven door zijn geestdrift, ging hij steeds lichtvaardiger om met Gods bevelen en werd hij steeds ongehoorzamer aan de geopenbaarde wil van God.

Kan zoiets vandaag de dag ook gebeuren? Ik ben er zeker van dat dat kan. We leven in een tijd waarin aan de ene kant de Geest van God zeer actief is en er aan de andere kant een grote mate van emotionele vrijheid bestaat. Het is dan ook belangrijker dan ooit om ijver te hebben die op kennis gebaseerd is. Verlies dus je ijver niet, maar voeg je volledig naar Gods Woord, wijd je daaraan toe.

Zorg ervoor dat je ijver je niet voortdrijft tot buiten de grenzen van de bijbelse openbaring.

Een apostel vol ijver

Een andere Saul, Saulus van Tarsus, was ook vol van ijver. Hij zette zich vol overgave in voor de tradities van zijn voorgeslacht (Galaten 1:14). Maar zijn misplaatste ijver zorgde ervoor dat hij juist de mensen die het ware volk van God waren vervolgde, de kerk van Jezus Christus (Filippenzen 3:6).

God gaf de ijver van Saulus echter nieuwe ijkpunten. Als Saulus Jezus ontmoet en zich bekeert stelt hij twee vragen, en die vragen laten ons allemaal zien waar we ons op moeten richten in ons leven:

1. 'Wie bent u, Heer?' (Handelingen 9:5). Deze vraag moeten we voor onszelf beantwoorden, we moeten een rotsvaste overtuiging hebben over wie Jezus is.
2. 'Wat moet ik doen, Heer' (Handelingen 22:10). Dit is het enige passende antwoord als we de waarheid over Jezus horen en ons vertrouwen in hem stellen. We maken hem de Heer van ons leven.

Deze twee vragen geven aan hoe de natuurlijke ijver van Saulus (vanaf dan Paulus genoemd) een nieuwe richting kreeg en gekanaliseerd werd in het werk van God. In de volgende, bijna willekeurige,

selectie van citaten uit Paulus' brief aan de Romeinen komt deze op God gerichte ijver heel duidelijk naar voren:

'Ik sta ten dienste van alle volken: van beschaafde en niet beschaafde, geletterde en ongeletterde, en daarom is het mijn wens [WV: vandaar mijn gretigheid, Het Boek: verlang ik er vurig naar] het evangelie ook aan u in Rome te verkondigen' (Romeinen 1:14-15).

Ik ben ervan overtuigd dat het lijden van deze tijd in geen verhouding staat tot de luister die ons in de toekomst zal worden geopenbaard (Romeinen 8:18).

'Ik ben diepbedroefd en word voortdurend door verdriet gekweld. Omwille van mijn volksgenoten, de broeders en zusters met wie ik mijn afkomst deel, zou ik bijna bidden zelf vervloekt te worden en van Christus gescheiden te zijn' (Romeinen 9:2-3).

'Broeders en zusters, met een beroep op Gods barmhartigheid vraag ik u om uzelf als een levend, heilig en God welgevallig offer in zijn dienst te stellen, want dat is de ware eredienst voor u' (Romeinen 12:1).

'(...) maar ik heb er een eer in gesteld het niet op plaatsen te verkondigen waar Christus al bekend was. Ik wilde niet op het fundament van een ander bouwen' (Romeinen 15:20).

Op Christus gerichte ijver

Paulus was met zijn hele hart vol ijver in al zijn werk voor God. Zijn ijver nam nooit af en bleef altijd volkomen op Christus gericht. IJver schijnt ook te betekenen 'kokend heet zijn'. Nou, Paulus was altijd kokend heet voor Jezus! Als je zijn brieven leest, ga je steeds meer begrijpen hoe de waarheid van God in zijn gedachten brandde, de liefde van God zijn hart aanvuurde en een passie voor de glorie van God zijn wil in vuur en vlam zette. Romeinen 12:11 is een persoonlijke aansporing die aangeeft hoe Paulus zelf erin staat.

Merk op dat Paulus ons aanmoedigt om ons te laten aanvuren door de Geest. Sommige Bijbel vertalingen zeggen 'wees vurig van geest'. Wij mensen kunnen het vuur verliezen en daarom hebben we de heilige Geest nodig om ons weer op te warmen en onze passie weer te laten ontbranden. Het is dan ook geen wonder dat we aangemoedigd worden om ons telkens weer te laten vullen met de Geest (Efeziërs 5:18-20). Paulus wist dat hij constant de olie van de Geest nodig had om zijn lamp brandende te houden!

In 2 Korintiërs 12:2-10 geeft Paulus een heel persoonlijk getuigenis, dat nog iets extra's duidelijk maakt over ijver: Paulus had buitengewone, extatische ervaringen in de Geest. Het lijdt geen twijfel dat dat soort dingen een onuitwisbare indruk op iemand maken, maar het kan iemand ook ten val brengen, vooral als hij sterk gepassioneerd temperament heeft. Paulus kreeg echter te maken met iets dat hem erg dwars zat en een handicap voor hem was. Hij voelde dat het zijn bediening schaadde, en hem beperkte in wat hij, in al zijn ijver, voor God wilde doen! Maar God liet hem zien dat deze 'doorn in het vlees' niet weggenomen zou worden. In plaats daarvan zou God hem voldoende genade geven om ermee om te gaan.

Die 'doorn in het vlees' zorgde ervoor dat Paulus zich ervan bewust bleef hoe zwak hij was en hoe afhankelijk van God. God wilde dit zo in zijn wijsheid, want als ijver gepaard gaat met buitengewone geestelijke ervaringen, kan dat heel makkelijk leiden tot trots en eigenwaan. Mensen met visie moeten mensen met genade zijn! Dat betekent dat ze op God gericht en nederig moeten blijven, en zichzelf niet hoger moeten aanslaan dan ze kunnen verantwoorden (Romeinen 12:3).

Gezonde ijver

IJver blijft alleen gezond als het gepaard gaat met het besef dat we zwak en van God afhankelijk zijn. In de praktijk kunnen we dat onder andere doen door open te staan voor de inbreng van andere mensen, zowel vrienden als critici. Als ijver zich niet onderwerpt aan anderen, kan het gevaarlijk worden! Paulus' op God gerichte ijver werkte aanstekelijk, het inspireerde de mensen die hem kenden en met hem samenwerkten om zich nog meer toe te wijden aan Jezus Christus. Als iemand vol passie, liefde en vuur is voor Jezus, dan kan het niet anders dan dat degenen rondom hem aangestoken worden. Paulus was een man die gedreven werd door de liefde van Christus, die zichzelf zag als een slaaf van de Heer Jezus. Zo'n ijver stoot mensen af of trekt mensen aan, maar je het laat

je niet onverschillig. De mensen die wij leiden moeten onmiskenbaar net zo'n vuur van ons uit voelen gaan. Niemand wil immers een lauwe, ongeïnspireerde leider!

Laten we een voorbeeld nemen aan de apostel Paulus. Het is echt mogelijk om je leven lang met onverminderde ijver door te gaan. Het is mogelijk om aan het eind van je leven vol vuur te zeggen:

'Ik heb de goede strijd gestreden, de wedloop volbracht, het geloof behouden' (2 Timoteüs 4:7).

Ik hoop dat dit voor ons allen zal gelden.

Vertaling John Houdijk

Oorspronkelijke titel: Beware zeal without knowledge

Bron: Newfrontiers magazine . volume 3 . issue 11 . april > june 2009